

Дело С-99/24 [Chmieka]ⁱ

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

7 февруари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Полша)

Дата на акта за преюдициално запитване:

31 януари 2024 г.

Ищец:

G.M.K.-Z.B.M.

Ответник:

S.O.

номер на делото: [...]

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

31 януари 2024 г.

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Районен съд Кошалин), първо гражданско отделение), заседаващ в състав: [...]

след като в Кошалин разгледа в закрито заседание

паричен иск, предявен от G.M.K.-Z.B.M. в К.

срещу S.O.

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

определи:

1. Съгласно член [...] спира производството.
2. Отправя до Съда на Европейския съюз преюдициално запитване, изложено в приложението, което е неразделна част от настоящото определение.

(съдия [...])

ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ

Запитваща юрисдикция:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Полша)

в състав: [...]

Номер на делото на запитващата юрисдикция: [...]

Страни в главното производство и техните представители:

Ищец: G.M.K.-Z.B.M. в К., представляван от radca prawny [...]

Ответник: S.O., представляван от radca prawny [...] и адвокат [...]

Въпроси:

1. Трябва ли член 66 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела да се тълкува в смисъл, че „образувано съдебно производство“ означава подаването на иск от ищеца по процесното дело или подаването от ответника на молба за преразглеждане на това дело след окончателното му приключване,

и в зависимост от отговора на горния въпрос:

2. Трябва ли разпоредбите на глава II от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела,

при условията на евентуалност, разпоредбите на глава II от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела,

да се тълкуват в смисъл, че срещу лице с местоживееене в една държава членка може да бъде предявен иск пред съдилищата на друга държава членка по дело за плащане на обезщетение за извъндоговорно ползване на имот, намиращ се в тази друга държава членка.

Предмет на спора в главното производство и релевантните факти

- 1 На 15 март 2013 г. G.M.K. предявява пред Sądu Rejonowego w Koszalinie (Районен съд Кошалин) иск срещу T., S., M. и Sz. O. за плащане на обезщетение за извъндоговорно ползване на помещения на общината, намиращи се в Кошалин (Република Полша), след прекратяване на договора за наем. Ищецът е посочил адрес на пребиваване на всички ответници в Полша. По делото е издадена заповед за плащане, която е получена на адрес в Полша от един от ответниците от името на всички останали. Заповедта за плащане не е обжалвана и е обявена за окончателна и подлежаща на изпълнение.
- 2 С писмо от 7 юли 2023 г., адресирано до запитващата юрисдикция, S.O. надлежно подава възражение срещу заповедта за плащане, като иска делото да бъде преразгледано и искът от 15 март 2013 г. срещу нея да бъде отхвърлен. Ответникът твърди, че полският съд не е компетентен, като изтъква, че от 2007 г. тя има местожителство само в Кралство Нидерландия и никога не е сключвала договор за наем на въпросните помещения с общината.
- 3 Ищецът G.M.K. изтъква, че между ответниците съществува толкова тясна правна връзка, че делото за плащане следва да бъде разгледано заедно. Всички ответници са роднини и живеели заедно в помещенията на ищеца. Договорът за наем на тези помещения е сключен през 1994 г. единствено от T.O. (майка на другите ответници). Договорът за наем с T.O. е прекратен и през 2007 г. е постановено всички ответници да бъдат изведени от въпросните помещения.

Националното право

- 4 Член 18, параграф 1 от ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Закон от 21 юни 2001 г. за защита на правата на наемателите, жилищния фонд на общината и за изменение на Гражданския кодекс):

Лицата, които обитават помещения без правно основание, са длъжни да плащат ежемесечно обезщетение до датата на освобождаване на помещенията.

- 5 Член 505 от Kodeks postępowania cywilnego (Граждански процесуален кодекс):

1. Ответникът може да подаде възражение срещу заповедта за плащане.

2. Заповедта за плащане не поражда действие в частта, която се оспорва с възражението. Когато възражението е подадено само от един от съответниците срещу същия иск и срещу един или няколко от разглежданите искове, заповедта не поражда действие само по отношение на тях.

Правото на Съюза

- 6 Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела

Член 66, параграф 1 Настоящият регламент се прилага само по отношение на съдебни производства, образувани по отношение на автентични актове, формално съставени или вписани и по отношение на съдебни спогодби, одобрени или сключени на или след 10 януари 2015 г.

Член 5, параграф 1 Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава.

Член 7 Срещу лице, ко[е]то има местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в друга държава членка: [...]

[2)] по дела относно неправомерно увреждане, деликт или квазиделикт — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие;

Член 8 Срещу лице с местоживеене в държава членка може също така да бъде предявен иск:

- 1) когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковете са в такава тясна връзка, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства;*

Член 24 Следните съдилища на държава членка притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето на страните:

1) по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот — съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.

- 7 Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела

Член 3, параграф 1 Срецу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани иски в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2-7 от настоящата глава.

Член 5 Срецу лице, което има местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка: [...]

3. по дела относно гражданска отговорност, *delict* или *quasi delict* - в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие;

Член 6 Срецу лице с местоживеене в държава членка може, също така, да бъде предявен иск:

1. когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковите са в такава тясна връзка, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства;

Член 22 Следните съдилища ще притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето:

1. по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот, съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.

Необходимост от тълкуване на правото на ЕС

- 8 На този етап от съдебното производство Sąd Rejonowy w Koszalinie (Районен съд Кошалин) трябва да разгледа възражението на ответника S.O. относно липсата на компетентност на полския съд. Ищецът твърди, че полският съд разполага с такава компетентност и че правилното тълкуване на законодателството в това отношение е от съществено значение за редица дела, свързани със задоволяването на жилищните нужди на жителите на

общината. Ако се установи, че възражението е основателно, съдът трябва да отхвърли иска на общината от 15 март 2013 г. и ще е налице правно основание за прекратяване на принудителното изпълнение срещу ответника.

- 9 Предмет на спора е иск за плащане на обезщетение за ползването на помещенията на общината, намиращи се в Кошалин (Република Полша), от ответника S.O. през спорния период 2011—2012 г. Към този момент ответникът не е имала никакви права върху посочените помещения. Преди това тя е живяла в спорните помещения като дете с майка си, която е сключила договор за наем. След прекратяването на договора за наем от страна на общината цялото семейство на ответника е било изведено от помещенията от полски съд. Общината твърди, че семейството не е освободило помещенията въпреки издадената заповед за извеждане. От друга страна, ответникът S.O. посочва, че през 2007 г. се е преместила да живее постоянно в Нидерландия. В производството до момента е установено, че към момента на подаване на исковата молба от ищеца на 15 март 2013 г. и към момента на възражението на ответника на 7 юли 2023 г. S.O. е имала местоживее в Нидерландия.
- 10 Делото за плащане на обезщетение за ползване на чужда вещ е гражданско дело и попада в приложното поле на:
- Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, и
  - Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.
- 11 Спорът в първата инстанция е относно въпроса кой от тези два регламента се прилага в случая с оглед на техния времеви обхват. Съгласно член 66, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 „[н]астоящият регламент се прилага само по отношение на съдебни производства, образувани [...] на или след 10 януари 2015 г.“.
- 12 Съществуват съмнения дали терминът „образувано производство“ следва да се отнася до датата, на която G.K. е предявил иск за плащане срещу ответника (15 март 2013 г.), или до датата на подаване на възражението на ответника (7 юли 2023 г.) с искане за преразглеждане.
- 13 Впоследствие, в зависимост от отговора на първия въпрос за това кой регламент се прилага в случая, трябва да се анализират разпоредбите за компетентност на този регламент. В това отношение разпоредбите на двата регламента са идентични.

Определянето на правилата за компетентност по горепосоченото дело изисква анализ на:

- 14 Първо: член 7, параграф 2 от Регламент 1215/212 (съответно член 5, параграф 3 от Регламент 44/2001). Необходимо е да се разгледа въпросът дали обитаването на чуждо помещение без правно основание след прекратяване на договор за наем, който дава право да се ползва помещението, представлява деликт или квазиделикт.

Съгласно полското право, по смисъла на Ustawa o ochronie praw lokatorów (Закон за защита на правата на наемателите), обитаването на чуждо помещение без правно основание не представлява деликт. В решението си от 7 декември 2007 г. по дело III CZP 121/07 Sąd Najwyższy (Върховен съд) посочва: „Направените констатации не позволяват отговорността по член 18, точки 1—3 от Ustawa o ochronie praw lokatorów (Закон за защита на правата на наемателите) да се разглежда като отговорност за неправомерно увреждане. Обстоятелството, че в тези разпоредби вината не е посочена като предпоставка за възникване на отговорността, не позволява обхванатите от тях фактически състави да бъдат квалифицирани като деликти по смисъла на член 415 от Kodeks cywilny (Граждански кодекс) и прилагането на други разпоредби на гражданския кодекс относно деликтите е изключено. Също така няма основания да се приеме, че тези разпоредби сами по себе си дефинират определен вид деликт“.

Междувременно в решението си от 25 март 2021 г. по дело C-307/19 Съдът на ЕС постановява, че понятието „дела относно неправомерно увреждане, деликт или квазиделикт“ по смисъла на член 7, точка 2 от Регламент № 1215/2012 обхваща всички иски, с които се цели подвеждането на ответника под отговорност и които не се отнасят към делата, свързани с договор, по смисъла на член 7, точка 1, буква а) от този регламент, и по-специално не са основани на правно задължение, съгласието за което е дадено свободно от едно лице спрямо друго (т. 83 и цитираната съдебна практика).

- 15 Второ: член 8, параграф 1 от Регламент 1215/212 (съответно член 6, параграф 1 от Регламент 44/2001). Трябва да се анализира дали е желателно делото за плащане на такова обезщетение да се разглежда и решава заедно срещу всички членове на семейството, живели някога заедно в помещенията, за да се избегнат противоречиви решения в отделни производства. В това отношение, съгласно полското право, само лицата, които фактически ползват помещенията, са длъжни да плащат такова обезщетение. Няма разпоредби, които да предвиждат солидарна отговорност на всички членове на семейството. Следователно е възможно да се издадат различни решения по отношение на всеки член на семейството в зависимост от констатациите относно това дали действително е обитавал или не спорните помещения през периода, обхванат от иска. Това изглежда е аргумент срещу приложимостта на тази разпоредба като основание за компетентност по делото.
- 16 Трето: член 24, параграф 1 от Регламент 1215/212 (съответно член 22, параграф 1 от Регламент 44/2001). Необходимо е да се прецени дали искът за

плащане на обезщетение за ползване на чужди помещения без правно основание след прекратяване на договора за наем, който дава право да се ползват помещенията, представлява дело за „вещни права върху недвижим имот“ или за „наем на недвижим имот“. Изглежда, че с оглед на решението на Съда на ЕС от 3 октомври 2013 г. по дело С-386/12, подобно тълкуване следва да бъде отхвърлено.

- 17 При липса на приложимост на някоя от посочените разпоредби, съгласно член 5, параграф 1 от Регламент 1215/2012 (съответно член 3, параграф 1 от Регламент 44/2001) ще е налице липса на компетентност на полските съдилища по делото, което обосновава отхвърлянето на иска от 15 март 2013 г.

(съдия [...])